

ELA MARSOVÁ

ZÁVISLÁ

MAREČIN PT

Závislá

Ela Marsová
Závislá

MARENČIN PT

© Ela Marsová, 2014
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2014
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marenčin Media, 2014
Layout © Marenčin Media, s. r. o., 2014
Jazyková úprava Sylvia Sachs
392. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-332-8

XXX

OKTÓBER 2012

„Prosím Vás, môžete mi poradiť, kam mám nalepiť tie kolky?“ neisto som sa opýtala slečny za okienkom, ktorá mala očividne kopec práce so stohmi papierov. „Môžete na prvú stranu, pod dátum,“ odpovedala stroho a vôbec mi nevenovala pohľad, ani len kútikom oka.

„Nemáte to podpísané!“

„Och, prepáčte,“ pozrela som na ňu previnilo.

„Máte aj pre seba urobenú kópiu?“ spýtala sa slečna znovu stroho, bez pohľadu. „Nemám. Mala by som mať?“

„Stačí Vám potvrdenie z počítača?“

„Stačí,“ prikývla som.

Strohá slečna mi podala potvrdenie a bez pohľadu ma odzdravila. Za celý ten čas sa na mňa ani nepozrela. Ja keby som bola za tým okienkom, by som už len zo zvedavosti chcela vedieť, ako vyzerá tvár ženy, ktorá sa rozhodla podať túto žiadosť a zmeniť ňou možno niečo vo svojom živote, alebo ho zmeniť úplne celý. Ale zasa pri počte toľkých žiadostí, ktoré jej už prešli rukami,

ju to zrejme už ani zo zvedavosti nezaujímalo. Ani sa jej nečudujem, veď nie som o nič zaujímavejšia ako tí ostatní, čo tam dennodenne prídu meniť svoje životy. To len ja si o sebe myslím, že som, lebo som to konečne urobila, konečne som sa odhodlala zmeniť svoj život. Veľakrát som sa chystala spraviť tento, ako sa hovorí, prvý krok, ale nikdy som na to nenašla odvalu. Stále som si našla ospravedlnenie pre to, že som to nespravila a zakaždým som odložila napísanú žiadosť späť do zásuvky. Sem-tam som ju vybrala, keď som si myslela, že presvedčenie je dosť silné, ale zdá sa, že to presvedčenie dozrelo vo mne až teraz, po niekoľkých rokoch. A ani to si stále nie som istá, či je to presvedčenie až také silné.

Už je to tam.

Už sa to nedá zvrátiť.

„Jéj, ahoj! Čo ty tu?“ vytrhol ma známy hlas z myšlienok, hneď ako sa za mnou zavreli sklenné dvere na budove okresného súdu.

„Ahoj,“ odzdravila som svoju niekoľkoročnú zákazníčku, s kyslým úsmevom na tvári.

„Si bola niečo podať?“

„Hmm,“ pokrčila som ramenami.

„Akosi si pochudla, sa mi zdá, odkedy som ťa videla naposledy!“ Premeriavala si ma skúmovým pohľadom.

„Hmm,“ zasa som len mykla ramenami, pretože viac som nestihla a pravdupovediac som sa v danom momente na viac nezmohla. A už ma zase štebotavo zdravila. Rýchlym krokom mierila

k skleneným dverám, ktoré som ja pred chvíľou opustila.

Zvrtla som sa na podpätku, zhlboka som sa nadýchla a pomaly vykročila smerom k autu. Zahľbená do myšlienok som zastala pred autom a zrazu ma napadlo: Auto mi určite zoberie, keď nás rozvedú.

Hmm, je to dosť pravdepodobné. Darčeka by sa síce nemali brať späť, veď keď raz niečo daruješ, tak to späť predsa neberieš, no nie? Myslím, že toto pravidlo v mojom prípade platiť nebude, aj keď som ho v podstate dostala ako bolestné. Bolestné-nebolestné, ja sa predsa rozvádžam, tak som si sama na vine. Keby som sa nerozvádžala, tak mi ostane, som predsa manželka, ale keďže už manželka nebudem, nemám nárok na bolestné. Znie to logicky, hoci tá logika je dosť nefér. Veď si ho predsa zaslúžim! Je to smutné, že sa v živote musíme veľakrát rozlúčiť s vecami, ktoré nám prirástli nejakým spôsobom k srdcu a ktoré milujeme. A obzvlášť k autu si ľudia vedia vytvoriť silný vzťah. Aj môj ešte manžel by vo svojom tátošovi aj spával, tak ho miloval. So mnou už veľmi dlho nespál, to znamená, že ma najskôr nemiloval. Nuž, zrejme nie som taká krásna ako jeho strieborný trojlitrový tátoš z päťkovej rady bavorákov. Som len výbehová škodovka, aj keď vo veľmi zachovalom stave, avšak nie taká mladá ako iné modely.

Hoci mu vďačím za svoj super stav, pretože vo svojich štyridsiatich rokoch pri výške stošesťde-

siatosem centimetrov vážim pädesiatsedem kíl, čo nie je až také zlé, a postavu mám, dá sa povedať, k svetu, keďže celých dvadsať rokov som sa snažila cvičiť a udržiavať v kondičke kvôli nemu. Pri toľkom strese sa ani nedivím, že môžem o dvanástej v noci zjesť celú čokoládu a nepriberiem ani deko. Chvála ti.

Podvedome som prešla okolo auta, vytočila Zdenkino číslo a pokračovala som ďalej ulicou.

„Tak som to teda podala, mici,“ vzdychla som do telefónu.

„Tak to ti teda gratulujem. Neboj, to bude dobré, teraz už sa ti bude ľahšie dýchať, uvidíš.“

„Hmm,“ hrča v krku a slzy na krajíčku mi nedovolili normálne odpovedať.

„Chvíľku to síce bude trvať, kým všetky depky prejdú, ale neboj, to zvládneš.“

„Hmm“ prvá slza mi padla na nos.

„Veď to už teraz zvládaš úplne super. Ty ho predsa ani nepotrebuješ, načo? Veď ti spôsobil len bolesť a nervy.“

„Hmm...“

„Aj tak to bude trvať ešte minimálne dva mesiace, kým dostanete termín pojednávania, ak nie dlhšie. A dotedy budeš v poho, neboj.“

„Hmm.“

„Vieš mi aj inak odpovedať ako len hmm?“ spýtala sa ma Zdenka.

„Hmm.“ Začali sme sa obe smiať a trošku to uvoľnilo napätie, ktoré som pocítovala. „Choď domov, daj si malého frťana, nech sa ti trošička

uľaví a keď prídem z roboty, môžeme skočiť na kávu, súhlas?“

„Hmm,“ prikývla som na súhlas.

„Fakt duchaplná komunikácia. No, vidím, že sa dnes namiesto kávy ožerkáme,“ skonštatovala.

„To nemusíme, veď je stred týždňa a do poobedia to predýcham. Vieš, že okrem teba to nikto nevie. Čo by sme povedali, že prečo sme pili v utorok a ešte k tomu len my dve. To by nám baby neodpustili. Čo si? To by bola trúfalosť.“

„Tak to máš pravdu, opijeme sa, až keď už budeš rozvedená!“

„No veď to. Stojím pred nejakým obchodíkom s handrami, idem si kúpiť darček na ukludnenie, veď si zaslúžim, no nie?“ utvrdila som sa v rozhodnutí.

„Máš pravdu, urob si radosť! Pa poobede. Maj sa zatiaľ!“

„Pa, pa,“ zložila som a vošla do obchodíku.

Kúpila som si LV kabelečku, čo na tom, že ten obchodík bol sekáč a čo na tom, že nebola nová a určite ani pravá? Musím si zvykať na to, že nebudem mať už ani na fejkovú LV-čku, musím si zvykať, že si budem uťahovať opasok čoraz viac. Mám mesačne veľmi vysoké náklady na bývanie a na podnikanie, takže chvála sekáčom. Fakt sa tam dajú dostať kúpiť fajn kúsky, nikomu nemusím vešať na nos, kde som si to kúpila a na čele to napísané nemám. Aspoň si zachovám image, že na to mám. Aké dobré! Hlavne, že som nemala ani na tie kolky, ešte aj na ne som si musela poži-

čať polovicu. Spokojná s úlovkom som sadla späť do auta, naštartovala som, systém sa aktualizoval a z rádia začali znieť tóny piesne od speváčky Tiny: „Si sám, nájdi silu, lebo ostávaš sám.“

No to ma teda úplne dostalo. Všetko sa vo mne uvoľnilo a ten príval slz sa už naozaj nedal zastaviť.

Že aké výstižné!

XXX

ROK 1991

Keď som ho zbadala po prvýkrát na diskotéke v ROH, padla mi sánka. Väčšinou sa mi to nestávalo, väčšinou chlapom padala sánka zo mňa, ale toto bola výnimka. To bol chalan presne podľa môjho vkusu. Niežeby som mala vytipovaný len jeden typ, na ktorý som bola zameraná, to nie. Páčil sa mi celým svojím fyzickým zjavom. Bol si vedomý toho, že bol stredobodom pozornosti. Nepôsobil povýšenecky, ale správal sa sebavedomo a sebaisto. Vedel, že u opačného pohlavia má úspech. Každá jedna bola bez seba, keď ju pozval na drink. Ja som sa však tvárila, že ma vôbec neza-ujíma, hoci som cítila, že ma zaregistroval. V tom čase som randila s o rok mladším spolužiakom

a môžem zodpovedne prehlásiť, že kvôli tomuto fešákovi by som bola schopná obetovať našu trojročnú stredoškolskú lásku. V tých časoch navštevovali všetky bratislavské diskotéky tí istí ľudia, tak sa spravidla poznal každý s každým. Niektorí viac, niektorí menej. Poznali sa aj moji dvaja chlapci. Momentálny a budúci.

Vedela som, že bude budúci, lebo som ho chcela.

A keď som si vzala do hlavy, že ten chlapec bude môj, tak to znamenalo, že bude môj.

Momentálny ma s ním zoznámil a hneď ma k nemu nasáčkoval do auta, aby ma zobral domov, keďže išiel odnieť svoju frajerku na to isté sídlisko, kde som bývala ja. Môjmu momentálnemu to náramne vyhovovalo, že nemusí riešiť môj odvoz, nuž ale netušil, čo činí. Vtedy sme mali spolu prvý kontakt. Hoci len očný, ale veľmi intenzívny. Obom nám bolo úplne jedno, že vedľa neho sedí jeho priateľka. Zrkadlo si nastavil na mňa a ja som sa na zadnom sedadle naštelovala presne tak, aby moju tvár videl v plnej kráse a z najlepšieho uhla. Pohľady iskrili a keby ich bolo vidieť, tak by z auta vybuchoval ohňostroj. Celú cestu nikto neprehovoril, až keď chcel vedieť adresu, kam ma má odvieť. Ach, taká škoda, premrhaná príležitosť. Mohol najskôr odvieť domov frajerku a potom mňa. To by bola aká trúfalosť. To by som chcela priveľa. Posledný pohľad, pozdrav a dovi.

„Daniel“. Tak krásne mi znelo to meno, keď som zaspávala. Aspoň som si mohla simulovať

vlastné sny s Danielom, keď už skutočnosť bola iná.

V septembri som zdrhla za prácou do Nemec-ka. Doslova zdrhla, lebo môj momentálny, mimochodom, volal sa Peter, s tým nesúhlasil a ja som sa ho nepýtala. Doma súhlasili, hoci s tatkom som mala troška problémy, ale s mamkou sme ho presvedčili, aby som spoznala svet, aby sa mi naskytili nové možnosti a koniec koncov súhlasil, lebo takto existovala možnosť, že sa rozídem s Petrom. Tatko bol zásadne proti tomuto vzťahu už odvtedy, čo sa o ňom dozvedel. Peter bol maďarský romák. Síce z hudobníckej rodiny, slušný, veľmi nadaný (hral na violu), ale predsa len to bola iná kasta, ako my – zvykol hovorievať tatko.

„Vieš, ako musia žiť ich ženy?!“

„Tatko, prosím ťa, v ktorom storočí žiješ? Veď u nich to už dávno tak nie je,“ obhajovala som ich život, hoci som za tie tri roky bola u nich na návšteve iba párkrát, takže som vôbec nemohla tušiť, ako žijú a čo musia a nemusia ich ženy. A aj keď som tam bola, Petrovi rodičia neboli doma a keď prišli, tak ma hrdina vopchal do skrine a potajomky pustil von, keď zašli do obývačky. Takže ako funguje model rómskej rodiny som nevidela. Nikdy ma oficiálne nepredstavil, mal na to jediný dôvod: „Cigánsky pôvod!“ Nuž, nebola som cigoška. Hoci mám snedú pleť, čierne vlasy, aj po maďarsky viem, pôvod mám slovensko-maďarský. Bola som pre nich len gádzinka. Takže naše rodiny by si zrejme veľmi nesadli. Aj keď naši

majú radi cigánsku hudbu a dosť slušne sa na ňu vedia baviť.

„Nikde nerobia, len rodia deti, musia poslúchať a robiť iba to, čo ich muži uznajú za vhodné. Taký život by sa ti páčil?“

Takže aj tento dôvod napokon dosť zavážil, aby som si mohla zbaliť kufre a ufrknúť. Inak, dosť odvaha, v tej dobe...

Deväťdesiate roky boli nadmieru divoké. V republike väčšinou všetko riadila mafia a dosť sa rozmohol aj obchod s bielym mäsom. V západných krajinách boli v kurze dievčatá z východného bloku. Neskúsené, naivné a hlavne túžiace zarobiť si. V tej dobe som vôbec neuvažovala nad tým, že by sa mi vôbec také niečo mohlo stať. Až neskôr, keď som si prečítala knihu *Divé kvety* som si uvedomila, ako blízko nebezpečenstva som bola a ako málo stačilo na to, aby ma moja rodina možno už nikdy nevidela. Až vtedy som si uvedomila, prečo bol tatko tak veľmi proti tomu, aby som vôbec niekam išla. Vtedy som ešte nevedela, aký silný je strach o vlastné dieťa. Keby sa mi bolo bývalo niečo stalo, určite by si to vyčítal do konca života, ak by s tým vôbec vedel žiť. I keď neskôr za mnou prišli na návštevu a presvedčil sa na vlastné oči, že som v poriadku a naozaj pracujem v spomínanej pizzerii, aj napriek tomu mi písal srdcervúce listy, aby som sa vrátila domov, ako všetkým chýbam a hlavne ako sa o mňa bojí. Nech mu len prídem domov, lebo nevie spávať, keď nie je celá rodina pokope. Hlavne, že keď sa

moja druhá sestra Eva zbalila a odišla pracovať do Nemecka, ešte ďalej ako ja, do penziónu pre dôchodcov, bolo všetko ok. S ňou nerobil také haló! Zostala tam dodnes. Bola zodpovednejšia ako ja, nebola taká naivná ako ja a nebola taká pekná ako ja. Áno, mohla som fakt ľahko padnúť do pazúrov obchodníkov s dievčatami. Stál však pri mne môj anjel strážny.

Túto prácu mi dohodil neznámy chlapec, ktorého sme s mamkou stretli raz na nákupoch v meste. Fakt odvaha, ísť s úplne cudzím chlapíkom niekde do neznáma stotisíc kilometrov. Dnes si už nespomínam na jeho meno. Možno to bol Roman, možno Róbert, už naozaj neviem. Budem mu hovoriť Róbert, nech nie je bez mena, veď jestvuje. Róbert mohol mať tak dvadsaťpäť rokov, tmavohnedé vlasy, hnedé oči na mňa hľadeli spoza rámu okuliarov, bol strednej postavy. Dost nenápadný mladík. Inak, takí nenápadní sú najmenej podozriví a najnenápadnejší. Presne takto vyzerajú dohadzovači. Dievčatá presvedčia o dobrej príležitosti na prácu, ony im uveria, veď vyzerajú seriózne, dokonca tak seriózne, že dokážu prípadne obalamutiť aj dôverčivé mamky. Chvála Bohu, tento môj dohadzovač Róbert bol naozaj seriózny a naozaj zabezpečil prácu, v ktorej som sa mala striedať s jeho sestrou. Bolo to v mestečku Rosenheim, v pizzerii „Valentino“.

Netušila som, prečo Róbert oslovil neznáme dievča na ulici, prečo tomu dievčaťu ponúkol prácu v zahraničí, keď mal možno v rodine kopec

adeptov, a prečo bol taký ochotný zabezpečiť odvoz, ubytovanie a všetko s tým spojené. Dôvod som sa dozvedela, až keď som odchádzala nadobro domov, s človekom, ktorého som milovala.

Róbert prepásol svoju príležitosť, lebo bol veľmi nesmelý a svoje city mi vyjadril neskoro. Už som bola zamilovaná. Netvrdím, že keby nie, tak by mal šancu, ale mohol to aspoň skúsiť.

Práca v pizzerii bola sakra ťažká. Narobila som sa ako kôň. Najskôr som robila šaláty, dezert tiramisu a iné ľahké pomocné práce v kuchyni. Julio a Giuseppe, dvaja talianskí kuchári, boli veľmi sympatickí a napriek tomu, že som im nerozumela ani slovo, sme si sadli. Miss Anne sa volala láskavá staršia pani, ktorá to tam mala všetko pod palcom. Bola to rodinná príbuzná majiteľa pizzerie. Bola prítomná každý deň, od skorého rána do piatej poobede a nikdy jej neuniklo nič dôležité, čo súviselo so zamestnancami, s kuchyňou, s rajónmi a s prisťahovalcami, ako som bola aj ja, ktorých majiteľ zamestnával, za almužnu, keďže sa mu to oplátilo omnoho viac, ako zamestnať Nemca, ktorý bol ako pracovná sila dosť drahý. Pre neho to bolo výhodné a pre nás tiež, keďže jeden mesačný plat prevyšoval trojmesačný u nás.

Bolo nás tam fakt dosť. Okrem mňa a Róbertovej sestry tam boli ešte dvaja chlapci, Slováci, ktorí tiež vypomáhali v kuchyni, nejakí Slováci vypomáhali na neďalekej stavbe a bolo tam asi tak zo päť Juhoslovanov. Nevie, či to boli Chorváti, alebo Srbi. Vtedy sa tak nerozlišovali. Juhoslávia

bola ešte jeden štát. Keď sa však v Juhoške začala vojna a prisťahovalci, ktorí tam pracovali sa vrátili do svojej rodnej vlasti brániť svoj kúsok zeme a svoje vierovyznanie, znamenalo to pre mňa koniec pohodovej roboty v kuchyni. Skončila som na umývacej linke a to bola hotová pohroma. Makala som od desiatej ráno do jedenástej večer. To boli stále dokola len taniere, poháre, hrnčičky, hrnce, hrnčiská, panvičky, panvice, kotle... A znova to isté, dokola a dokola. V čase obeda to bolo najhoršie. Kam som sa obzrela, bol riad. Veľakrát som nestíhala a kopilo sa mi to všade. Nenávidela som kuchárov, keď mi hádzali do dresov panvice a hrnce, nenávidela som servírky, keď mi na príručné stoly ukladali taniere do vysokých stĺpov, čo vyzerali, akoby sa mali každú chvíľu zrútiť, nenávidela som kýble plné príborov, začínala som nenávidieť celú pizzeriu a často som tie zasraté riady umývala s plačom. Moje ruky boli zrobené ako ruky stareny a o bolestiach v krížoch ani nehovoriac. Cítila som sa, ako keby som mala šesťdesiat a nie dvadsať.

„Do konca života budem tie riady nenávidieť a prvé, čo bude – do bytu si kúpim umývačku riadu,“ prisahala som si vtedy za tou umývacou linkou so slzami v očiach.

Že už mám toho dosť, som si povedala jedného krásneho decembrového rána, keď som sa zobudila s opuchnutou tvárou a očami červenými ako angorský zajac. Oči spuchnuté, ústa skrivené od opuchu a po celom tele miliarda malých

pupáčikov, ktoré vyzerali ako osýpky a príšerne svrbeli. Keď som si to rozškriabala, tak sa zliali do jedného obrovského mapovitého útvaru, ktorý sa nedal identifikovať. Neskutočne to svrbelo. V živote som nič nepríjemnejšie nezažila. Keď som sa ukázala v kuchyni, Miss Anne sa zhrozila, zalomila rukami, v sekunde vytočila telefónne číslo svojho lekára a vylifrovala ma k nemu. Keďže lekár nevedel stanoviť presnú diagnózu, mohla to byť reakcia na nové prášky na pranie, na ktoré moja pokožka nebola zvyknutá, pretože sme roky poznali jeden, maximálne dva druhy, a aj to jedno z nich bolo kostné mydlo. Ale tiež to mohla byť reakcia na nové jedlá, keďže som bola viac-menej zvyknutá na biely chlieb so slaninou a cibuľou. Všetko, samozrejme, domáce produkty od babičky z dediny. Zrazu som sa každý deň tlačila syrom gorgonzola, ktorý obsahuje penicilín a v takom množstve, v akom som sa ním tlačila ja, krava nenažraná, som sa v klude mohla aj otráviť, keďže mám na penicilín alergiu už od malička. Vôbec ma nenapadlo, že by moje telo mohlo takto zareagovať. Mohla to byť tiež reakcia na psie chlpy. Majiteľ choval tri nemecké ovčiaky, ktoré mali svoju vlastnú izbu, samozrejme, hneď vedľa môjho apartmánu. Nikto sa o tie psy obzvlášť nestaral, takže okrem ich každonočného vytia na mesiac a psieho zápachu, ktorý som musela znášať, ma možno zasvrbeli aj tie ich chlpy, čo z nich plázli a nikto im tú izbu nebol schopný upratať.

Fuj, úplný hnus.

Dostala som všelijaké mastičky, diazepam proti svrbeniu a prísnu diétu. A, samozrejme, dovolenku. Chvála Bohu.

Aj tak ma o týždeň mala striedať Róbertova sestra, takže sme sa vymenili o týždeň skôr. Nevedela však, aké ohromné zmeny ju čakali. Ani len netušila, že bude zarezávať ako umývačka riadu.

To bolo radosti, keď som sa zrazu objavila vo dverách! Radostných slz, objatí, bozkov. Bola som šťastná, že som doma medzi svojimi, že sa môžem najesť domáceho jedla od maminky, že ma znova otcove veľké ruky láskyplne pohladia po vlasoch, že sa môžem znova schuti a zvesela zasmiať so svojimi sestrami, vo svojom rodnom jazyku.

Bola som šťastná, že cítim teplo domova a blízkych.

Vyrážky, akoby zázrakom, zmizli.

Za tri mesiace mojej neprítomnosti sa toho dosť zmenilo. V televízii sa pomenili programy, začali sa vysielat' aj filmy zo západu, nielen zasadenia z neviemkoľkého zjazdu KSČ. Konečne k nám prerazila zahraničná reklama, ktorá propagovala nové výrobky, a tie dosť rýchlo začali zaplňat' prázdne regály v obchodoch. Ľudia chodili nakupovať hneď za hranice do mestečka Hainburg, z čoho jeho obyvatelia veľkú radosť nemali. Boli sme ako kobyľky, čo za sebou nechávali spúšť. Sem-tam sa objavila na vchodových dverách tabuľka s nápisom „Slováci, nekradnite“.

Krásna vizitka!